

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Un răspuns detractorilor lui Șaguna.

III.

Numai un viu sentiment național l-a putut îndemna pe Șaguna la 1848 a se ridica peste orice prejudecții confesionale, a da uitării toate suferințele și nemulțămirea trecutului, la sporirea cărora contribuise și Blajul în măsură bunizoară, și a participii dimpreună cu zeci de mii de credincioși ai săi la memorabila adunare de pe Câmpul-Libertății. Să ne închipuim, un moment, că Șaguna ar fi pus chestia, — cum s'a pus de atâtea ori în trecut și se mai pune încă, durere, și azi destul de des — astfel: „pentru ce să mergem noi la Blaj și pentru ce să nu vină Blăjenii, adică uniții la o adunare în Sibiu”? Un singur cuvânt în această direcție ar fi putut zădărnici acea impunătoare adunare națională, mai ales că guvernul ardelean se pune la luntre punte, ca să împiedice adunarea poporului român într'un singur loc. Și — atunci istoria mișcărilor și luptelor noastre politice ar fi rămas lipsită de cea mai splendidă pagină a sa!

Tot Șaguna naționalistul iasă la iveală și la începutul erei constituționale. Punând în 1860 iarăș la o parte toate mahnirile și neajunsurile, câte îi cauzară în deceniul absolutismului frunțașii bisericii gr.-catolice, a căutat a se înțelege cu ei, sfătuindu-i pe toți să păsească solidar în acțiunile lor politice și împărțind frățește cu mitropolitul Șulău rolul de conducător al tuturor acelor frumoase acțiuni naționale-politice, câte au desfășurat Românii ardeleni între anii 1861—1865. Iar dacă după 1865 vechii contrari ai lui Șaguna începură iarăș a-l ataca prin ziare și nu voiau să mai urmeze sfaturile și îndrumările lui politice, ci decretară pasivitatea, atât de problematică, desfășura-

rea evenimentelor din cei din urmă 40 de ani a dat tot lui Șaguna dreptate și a dovedit, că contrarii lui au fost cu desăvârșire lipsiți de prevederea politică, atât de caracteristică pentru Șaguna și care e una din cele mai însemnate însușiri ale adevăraților bărbați de stat.

Dar tocmai de această însemnată însușire a lui Șaguna s'au împiedecat contrarii lui și se acată azi cu atâta predilecție toți gângavii și imbecilii. Kossuth în 26 Aprilie 1849 promitea amnestie tuturor Românilor, *afară de Șaguna*. Desigur n'ar fi făcut aceasta, dacă nu simția, că Șaguna era cel mai dibaci și mai diplomatic conducător al Românilor, ceea ce toată lumea știe. Și va rămânea un adevăr istoric, recunoașcă, ori nu. — Kossuth pare a fi fost atunci condus de principiul talmudic: „tob šebegoim harog”, ceea ce traducea pentru moment astfel: „jertfiți-mi pe cel mai bun conducător al Românilor și mă voi împăca cu voi”. E vechea poveste a lupilor, cari s'au împăcat de minune cu turma de oi, după ce au fost înlăturați apărătorii, sau varianta ei nouă, care se trimbează atât de mult și azi din partea eghemonilor noștri, cari se declară în tot momentul gata a se împăca cu Români, dacă aceștia nu vor mai da nici o ascultare celor mai buni apărători și mai înțelepți conducători firești ai lor.

Pe colaboratorul „Unirii” pare a-l indispuce faptul, că în vijeliile anilor 1848 figura urâtă și tristă a episcopului blăjan Lemeni a rămas cu totul în umbră alături de maiestroasa înfățișare a lui Șaguna. Dar va înțelege oricine, că pentru acest fapt nu se poate aduce invinuire, decât tot numai slăbiciunii și purtării pătimase a lui Lemeni față cu excelenții profesori luminați, pe cari i-a șicanat atât de mult, încât d. e. Simion Bărnuțiu s'a simțit necesitat a părăsi catedra din Blaj

și a se înscrie, la vârsta de 40 de ani, la academia de drepturi din Sibiu. Dacă în istoria Românilor ardeleni episcopul Lemeni e înfățișat ca o figură odioasă și răspingătoare, aceasta e a se mulțami, între altele, și descrieri lui Alexandru Papiu Ilarian, care în istoria sa nu află cuvinte destul de aspre pentru a infiera întreagă atitudinea politică a lui Lemeni și pentru a-și exprima indignarea față de acest episcop român, care la 1841 a voit să introducă limba maghiară până și în sfintele cărți bisericești. „Un lucru — adaugă Papiu — de care și însuș Rákóczy, când s'ar scula din morți, s'ar mira, cum s'au schimbat timpurile, de acum cere voie dela Unguri episcopul Românilor a traduce cărțile bisericești în ungure, când înainte cu 200 de ani Unirii îi făcuse pe Români a-și traduce liturgia în limba națională!”

Indeosebi în anul 1848 atitudinea politică a lui Ioan Lemeni a fost lipsită de cuvenita statornicie bărbătească, cum și de înțelegerea corectă a situațiilor grele de atunci. După ce în adunarea din Blaj a jurat și el, că va apăra steagul național, cu ajutorul politicii dinastice, abia trec cinci luni, și pare a-și fi uitat de acest jurământ. Căci în 9/21 Octomvrie 1848 „vlădica Ioan” într'un lung circular, — care putea ieși tot atât de bine și din condeiul lui Dragoș, acest nefericit satelit al lui Kossuth, — se apucă, să dea credincioșilor săi îndrumări kosuthiste, sfătuindu-i „să asculte și să urmeze cele ce prin Exc. Sa crăiescul plenipotențiat comisar Baron Nicolae Vay și prin legiuitele diregători li se vestesc și poruncesc”. Și deoarece circularul însemna din partea episcopului Lemeni o atitudine ostilă intereselor dinastice și monarhice, supremul comandant al armatei imperiale, baronul Puchner nu întârzie a-l destitui din scaunul de episcop.

Decât această purtare ambiguă,

șovăitoare, cine nu va recunoaște, că este cu mult mai presus atitudinea bărbătească și prevederea înțeleaptă a lui Șaguna, care își pune chiar viața în joc pentru apărarea intereselor naționale prin o politică dinastică conștientă și statornică!

Toată lumea cu scaun la judecată va înțelege această enormă deosebire, afară de sugubețul colaborator al „Unirii”, care știe să flecărească foarte bine, dar pare cu desăvârșire lipsit de judecată și de înțelegere, după cum se poate vedea din Nr. 23 (12 Iunie a. c.) al „Unirii” din Blaj.

Sub cuvânt, că se „face o privire asupra literaturii mai nouă despre Șaguna” se reproduc în acest număr al „Unirii” toate bazaconii și năroziile, câte au aflat de cuvință a debita la adresa lui Șaguna, *nămiiții*, cari scriu la fișuica din Cluj sau cuture bătrân *șuchiat*, care latră ca o javră în „Severinul” din Caransebeș.

E ciudat, cum o pretinsă foaie națională și bisericească poate să ajungă în asemenea tovarășie compromițătoare. Și e cu totul hazliu, că insipiditățile numitelor foi „Unirea” le consideră drept literatură! Dar „de gustibus”....

Că Șaguna ar fi introdus, de dragul lui Kossuth, limba maghiară ca limbă protocolară a consistoriului din Sibiu — e un *neadevăr sfruntat*. Șaguna — de dragul lui Kossuth n'a făcut nimic! Cu alții dintre colegii lui, ministrii în 1848, cu Széchenyi, Deák și Eötvös a stat Șaguna în legături, uneori prietenești, — e adevărat. Au rămas despre aceasta frumoase dovezi în vasta lui corespondență privată și oficială. Dar nu de dragul lui Kossuth intereselor bisericii și națiunii sale, a cercat Șaguna să ajungă la o înțelegere cu dâșii, ceea ce i-ar fi și reușit, dacă nu era Kossuth. În decursul furtunilor din vara anului 1848, cât a stat Șaguna în Pesta, îi sosiau continue jalbe și petiții

FOIȘOARĂ.

Activitatea literară a Metropolitului Andreiu b. de Șaguna.

(Urmare.)

de Gh. Tulbure.

S'a unificat chiar și școale mai înalte pentru calificarea învățătorilor, de ambele națiuni, cunoscute sub numele de „Normale”, cum a fost cea din Timișoara¹⁾. Astfel alianța aceasta pentru românii rămași fără cărmuire bisericească se părea la început un scut și o mângâiere sufletească. De fapt însă, ierarhia sârbească, condusă de lăcomia ei proverbială, i-a primit pe români preabucuroși la sânul bisericii sale, pentru ca sub titlul ocrotirii de proselitismul papistaș, să-i supună și să-i exploateze după plac. Aici, Șaguna, care cum știm avusese bun prilej să studieze situațiunea deplorabilă a bisericii sârbești, descopere fără cruțare toate nedreptățile și umilirile, câte a avut să le îndure preoțimea și poporia română din partea sârbilor.²⁾ Urmarea a fost, că ne poartă putând dupea jugul acestei situațiuni anormale, clerul și poporul românesc cere scăpare dela locurile mai înalte. Se începe șirul jalbelor la curtea împărătească. Rezultatul acestor rugăminți a fost o

ordinațiune imperială, în înțelesul căreia în eparhia Ardealului și a Aradului aveau să se aleagă, pe viitor, numai episcopi români, iar în eparhia Timișoarei și a Verșetului de aici, cari cunosc limba românească. Mare câștig n'a adus însă nici dispozițiunea aceasta, pentru că episcopii următori, deși români, erau împedecați, prin alte ordinațiuni, a promova interesele bisericești și culturale ale poporului românesc.

Eră, prin urmare, lucru firesc, ca situațiunea aceasta anticanonică a bisericii române ortodoxe, care a durat preste un veac de vreme, asuprirea ei nemiloasă din partea ierarhiei sârbești, împedecarea ori cărei dezvoltări materiale și culturale a poporului și chiar amenințarea vieții sale naționale, să stârnească o reacțiune puternică în conștiința românilor și să le deștepte dorința de a se rupe odată de biserica sârbească și a-și reorganiza vechea lor metropolie națională, autonomă.

Cu exprimarea hotărâtă a *dorinței* acesteia, izvorâte din suferințele credincioșilor săi, și cu *rugarea deschisă* către tronul împărătesc, ca să conceedă adunarea românilor ortodocși într'un *sobor general*, care să ceară așazarea bisericii în drepturile sale istorice și canonice, se termină *Promemoria* lui Șaguna. Insuși el, tinărul episcop, eră intruparea ideală a acestei dorințe și luptătorul rezolut pentru izbândirea ei. Căci, câtă vreme înaintașii săi în păstorie și mulți din frunțașii noștri de atunci erau mulțumiți cu un episcop român la Sibiu și la Arad, și nici nu îndrăneau să se cugete cu serioșitate și hotărâre la eman-

ciparea bisericii lor de supt jurisdicțiunea sârbească, Șaguna deja la adunarea dela Blaj din 1848, introduce această emancipare între cele dintâi postulate naționale.¹⁾

După cum la sfârșitul sutei a XVII-a românii au crezut, că vor scăpa din robie și-și vor asigura o liberă dezvoltare națională și culturală prin unirea cu Roma — iar asemenea eră și Șaguna de convingerea, că prin emanciparea bisericii sale de supt sârbi, va asigura propășirea culturală și națională a credincioșilor săi fără ca să-și lase legea strămoșească.

În scopul acesta căută înainte de toate să delăture rezerva tradițională, în care se ținea curtea împărătească față de poporul românesc, câștigându-i încrederea și bunăvoința. În jos trimitea neconținut *pastorale* și *circulare*, cătră popor, prin care-l îndemna la ascultare și supunere față de orânduilele „înălțatului împărat și alare înălțatului sberniu”, iar în sus întrebuintă ori-ce prilej binevenit spre a înfățișa pe românii ortodocși, un element supus, disciplinat și viteaz, deci vrednic de sprijinul curții. În nizuința aceasta din urmă credem noi, că este a se căuta și sorgintea *dinasticismului* lui Șaguna. Același scop îl urmărea, în parte, și cu broșurile și articolele sale de caracter politic-bisericesc.

(Va urma.)

¹⁾ La preparandia aceasta a fost profesor și călugărul fabulist Dimitrie (Dositieiu) *Cichindeal*, care mai târziu, la 1812, a trecut în aceeași calitate la preparandia română din Arad.

²⁾ V. mai pe larg la G. Barițiu: *Părți alese din istoria Transilvaniei*, Sibiu 1891, III, p. 136.

¹⁾ Cf. N. Popea: *M. morialul* arhiepiscop. și metropolit. A. Șaguna I, p. 59.

dela preoți, protopopi și credincioși, cari în diferite afaceri îl rugau să intervină la regim, pentru a li se face dreptate. În asemenea cazuri petițiile înaintate guvernului din Pesta, care — după legea unirii Ardealului cu Ungaria fu încuviințată și de Ferdinand al V-lea — cârmuia și Ardealul, trebuiau înscrise cu dovezi necesare, pe cari guvernul le cerea în limba maghiară. O astfel de anexă a vre-unei hârtii poate să fie actul maghiar din chestiune, cu privirea căruia, după cum aflăm cu uimire, Blajul și-a permis la 1890 delicia rar de a-și petrece o întreagă „lună de zile“ (?) Admirabilă petrecanie, nu-i vorba, pentru niște simpatriști atât de generoși! Dar zadarnic și nemotivat amuzament a fost acela, ca și afirmația, că Șaguna ar fi introdus limba maghiară ca limbă protocolară. În arhiva consistorului din Sibiu s'au păstrat, slavă Domnului, toate protocoalele ședințelor consistoriale dela 1848 și câteva chiar dinainte de acest an fatal. Nu se găsește însă absolut nici un șir unguresc în vre-unul din ele. Se găsesc numai hotărâri singuratică, extrase din aceste protocoale, alăturate lângă alte acte și traduse în diferite limbi, după cum cerea trebuința. Cele mai multe sunt însă și acestea în limba română și germană, câteva în limba latină și e cu totul disparent numărul celor ungurești! Acesta e adevărul cu privire la faimosul act care ar putea sluji eventual unor confrăți din Blaj ca un *non* prilej de desfătare...

Iar cât pentru afirmațiile ridicule și caraghioase în jurul „reginei munților“: Catarina Varga fostă cărciumăreasă din Aiud — cazul acesta a fost discutat intensiv la 1892 de Barițiu și lămurit, în conformitate cu adevărul istoric. Cine dorește a-l cunoaște exact, n'are decât să deschidă istoria lui G. Barițiu (vol. I. și II.) sau broșura acestuia intitulată: Criticile „istorice“, tipărită în Sibiu la 1 Martie 1892.

Dar colaboratorul „Unirii“ i se pare, că a mai găsit un argument contra lui Șaguna într-o scrisoare a lui Aron Florian către G. Barițiu, scrisoare publicată în „Neamul Românesc Literar“ al dlui Iorga. Din aceasta s'ar vedea, că Șaguna nu voia să conducă după 1850 o „deputație grandioasă“ la Viena, din motiv, că s'ar fi „desbinat de cauza națională“, cum crede Aron Florian, sau că ar fi avut „inimă rece și vicleană“, ceea ce se dovedește și prin altă epistolă a lui Florian, în care acesta arată, că fiind deținuț patru preoți români, Șaguna a stăruit, să fie toți patru eliberați, arătându-se astfel „tolerant, naționalist și român“, căci nu s'a întrepus numai pentru preoții neuniți, ci și pentru unul, care era unit. (Observăm în treacăt, că trebuie multă răutate pentru a răstălmăci chiar și cuvintele de laudă la adresa lui Șaguna — contra lui!!)

Așadar iată pe Șaguna, răul naționalist, care nu vrea să conducă pe timpul absolutismului nici „o deputație grandioasă“ la Viena!

Pentru ceice știu, ce însemnază absolutismul și cât de grele erau împrejurările pe la începutul anilor 1850, când țara se afla în stare de asediu, e clar ca lumina ochilor, că orice „deputațiune grandioasă“ nu putea atunci decât să strice cauzei naționale și să compromită pe fruntașii politici ai Românilor. E de ajuns să invocăm din era constituțională două cazuri de acest soi, cari s'au terminat cu un complect fiasco pentru politica noastră națională: memorandumul lui Barițiu și Dr. Rațiu din 1866 și vestitul memorandum dela începutul deceniului

trecut. Cu atât mai greu era a se prezenta „o deputație grandioasă“ a Românilor la împăratul atunci, când „sistemul politic nu suferea graiul popoarelor“, după cum se exprimă mai târziu, cu dreptate, deputații români într'un memoriu către monarh. Calitatea lui Șaguna de bun naționalist și mare bărbat de stat o dovedește între altele și faptul, că niciodată în viața lui n'a putut fi câștigat pentru vre-o întreprindere politică riscată, făcând abstracție bineînțeleasă de împrejurările extraordinare ale anilor 1848—9, cari cereau și îndrăzneală extraordinară în fața evenimentelor, cum Șaguna a dovedit, că o avea în deplină măsură. După 1850 Șaguna dăduse frunțașilor sfatul de a trimite la Viena numai câțiva inși dintre cei mai iscusiți, pentru ca aceștia să dea guvernului central informațiile de lipsă în toate cauzele românești. Iar „deputațiile grandioase“ să le amâne pe vremuri mai bune, când, după 1860, n'a ezitat un singur moment a păși în fruntea lor și a le conduce cu dibăcie și cu folos.

Sfatul lui a și fost urmat, după ce s'au potolit împotririile cătorva tineri mai neastâmpărați, cari în nesocotitele lor avânturi puerile își închipuiau, că ei sunt mai înțelepți și mai buni politicieni, decât Șaguna, și au cercat nu odată a surpa autoritatea acestuia. Dintr'o scrisoare dto (3 Iulie 1852) a lui Florian către Ioan Maiorescu aflăm, că după 1850 acești oameni ieastâmpărați și invidioși au răspândit prin satele românești „o provocățiune cu tendința de a despopulariza pe Șaguna în ochii poporului“. Iată deci de ce apucături se folosiau acești oameni spre a micșora influența cea mare și hotărătoare a lui Șaguna asupra poporului. Le-a fost însă zadarnică orice încercare!

Și tocmai din acest motiv a început să incolțească în sufletul lor o ură aprinsă contra lui Șaguna, o ură neputincioasă împreunată cu ambiții jignite, din care isvoresc toate blasfemiile la adresa lui, câte se pot citi prin corespondențele private și uneori chiar în coloanele ziarelor noastre de de vremuri.

Dacă „Unirii“ îi face plăcere, poate să aranjeze în Blaj o *expoziție* din aceste corespondențe sau să le scoată într-o *edifiție festivă*, ca să sărbătorească și ea în felul său *ultracrestinesc* frumoasa aniversară dela toamnă.

După lămuririle date mai sus și după câte vor mai urma, lumea românească — cea nemuscată de șerpele veninos al invidiei — va ști de sigur, ce preț trebuie să pună pe aceste încercări barbare ale „Unirii“...

Intrevederea dela Reval. Împăratul Wilhelm al Germaniei a avut Joi întâlnire la Reval cu Nicolae Țarul Rusiei. Domnitorii celor două mari puteri s'au îmbrățișat și sărutat la întâlnire, la masă a tostat unul în onoarea celuilalt, iar în urmă au conferat lungă vreme. Se crede că scopul întrevederii a fost reînnoirea raporturilor de bună prietenie între Germania și Rusia, cari s'au fost cam stricate pe vremea conflictului monarhiei noastre cu Sârbia, când Germania se pusese pe partea monarhiei austro-ungare, iar Rusia sprijinea pe ascuns pe cei din Sârbia. Țarul Nicolae al Rusiei va mai avea întâlnire în curând cu președintele republicii franceze, apoi cu regele Angliei, și în urmă și cu Majestatea Sa Monarhul nostru.

Organisarea bisericilor în Ungaria.

— Scrisori către un coleg. —
(Fine)

Fiecare dintre aceste foruri are pe lângă sine, după cum s'a putut vedea, și judecătoria sa. De sigur ori și cine, care se interesează de astfel de lucruri, poate fi curios, cu drept cuvânt, să știe, ce chemare au aceste foruri și cari sunt membrii lor? Judecătoria comunei bisericești, d. c. a comuna nu are mai mult de 2000 suflete, o formează presbiteriul, la caz contrar acesta alege din sinul său 10 membri ai judecătoria. Președinte e preotul și curatorul parohial. În sfera judecătoriai cad cercetările disciplinare, afară de a preotului, curatorului, învățătorului și a cantorului, — a tuturor slujitorilor și a membrilor parohiei, precum și a membrilor din presbiter.

Forul al doilea e judecătoria protopresbiterială, ai cărei membri se aleg pe viață, parte din cler, parte din mireni, de către presbiteriile parohiilor tractului. Numărul membrilor îi stabilește sinodul protopresbiterial din când în când. Președinte e protopresbiterul și curatorul tractual. Aduce sentință ca for prim în chestiile disciplinare ale preoților, curatorilor parohiali, învățătorilor, iar ca for de a doua a instanță în cele recurate dela forul prim. Cu un cuvânt, afară de disciplinarea protopresbiterului și curatorului tractual, judecă în transgresiunile tuturor funcționarilor din tract.

Membrii judecătoriai eparhiale, afară de episcop și curatorul eparhial ca președinte, sunt toți protopresbiterii și curatorii tractuali și atâta membrii aleși pe viață de presbiteriile comunelor din eparhie, parte din cler parte din mireni, câți stabilește sinodul eparhial. Judecă afară de persoana episcopului și a curatorului eparhial o instanță primă în transgresiunile disciplinare ale protopresbiterilor și curatorilor tractuali, iar ca instanță a doua și a treia în chestiile recurate dela forul prim și al doilea.

Judecătoria conventului constă din 7 membri aleși din sinul său. Președinte e cel mai bătrân membru al conventului. Judecă numai ca for al doilea în chestiile recurate dela judecătoriile eparhiale și ca for al treilea în cele recurate dela judecătoriile protopresbiteriale. Asupra chestiilor disciplinare ale episcopilor și a curatorilor eparhiali o altă judecătoria este chemată a aduce sentință. Judecătoria aceasta se alege pe un an tot de convent prin votare secretă. Afară de președinte sunt 23 de membri în judecătoria aceasta.

În ce privește singuraticile persoane oficiale în biserica ev. ref. sunt în general următoarele: În parohie parohul și curatorul, ambii președinți ai presbiteriului. Cest din urmă e ales de membrii sinodului parohial pe un timp hotărât de acesta. La ocuparea postului depune jurământul prescrip. Cercul lui de competență e ca a episcopiei din biserica noastră.

Parohul asemenea este președintele presbiteriului. Parohiile sunt împărțite în clase. Preoții ori de ce calificație în parohiile de clasa a IV a pot fi aleși definitiv ori când, în cele de clasa a III numai după un an de serviciu ca capelan, și dacă sunt calificați cu foarte bine, sau bine, iar după un serviciu de 3 ani și cu suficient. În parohiile de clasa a II cei dintâi după un serviciu de doi ani, iar cei cu suficient după 4 ani. În parohiile de cl. I pot fi aleși cei cu calificăți cu foarte bine, sau bine după un serviciu de 3 ani ca capelan, iar cei cu suficient după un serviciu de 5 ani. Alegerea se face pe viață. Parohii își pot schimba parohiile cu învoirea presbiteriilor respective. Actul alegerii se face în două forme. Dacă $\frac{2}{3}$ părți din membrii sinodului s'au învoit asupra persoanei și după ce protopresbiterul s'a convins despre acest număr, fără altă alegere invitat pe respectivul să și ocupe parohia. De sigur persoana respectivă trebuie să aibă calificația recerată pentru acea parohie. Dacă însă nu se pot învoi, se iese concurs, pe b. z. cărăia poate concura ori și cine cu calificația recerată. După expirarea concursului și verificarea listei alegătorilor, se efectuează alegerea înaintea a lor doi trimiși de protopresbiter. Alegerea e secretă. Cel ce are majoritatea voturilor se declara paroh ales, și dacă în decurs de 14 zile nu s'a recurat, — alegerea s'a întăresce.

Protopresbiterul se alege dintre preoții tractului de către presbiteriile parohiilor pe viață, sau pe 10 ani, așa după cum e statutul special al tractului. El întărește sinodul tractual, înaintea căruia depune jurământul prescrip. El e împreună cu curatorul tractual președintele sinodului și al judecătoriai tractuale, e membru asemenea și curatorul, al sinodului eparhial. El și curatorul reprezintă

tractul înaintea forurilor civile. El cu curatorul face vizitațiunile canonice în fiecare an. Cu un cuvânt, el și curatorul tractual îngrijește de mersul regulat al afacerilor din tract. Alegerea curatorului tractual, precum și timpul pe cât se alege, întărirea, depunerea jurământului și drepturile și datorințele lui sunt identice cu ale protopresbiterului. Mai amintesc, că toți curatorii din biserica ev. ref. sunt aleși din mireni.

Episcopii și curatorii eparhiali se aleg pe viață de către presbiteriile din eparhie. Cel dintâi se alege dintre preoții sau profesorii respective eparhii. Ambii sunt președinți ai sinodului eparhial și ai judecătoriai eparhiale. Reprezintă eparhia față de forurile civile. Supraveghează mersul regulat al tuturor sfacerilor din eparhie, în care scop din când în când fac vizitațiuni canonice. Ambii sunt membri ai conventului și sinodului general.

Aceste am aflat de lipsă să le fac cunoscute în general. Cel ce le-a citit cu atențiune își poate face o iconă despre organizația bisericilor reformate evanghelice din patrie.

În următoarele epistole voi descrie starea bisericii lutherane și unitare din Ungaria și Ardeal, și dat fiind că eu le gile referitoare la aceste biserici m'am ocupat în partea primă a acestei epistole, mă voi restringe numai la descrierea constituțiunii acestor biserici.

Ioan Stanciu
paroh.

Programa

examenelor publice la finea anului școlar 1908/9 în seminarul pedagogic-teologic „Andreian“ al arhidiecezei ortodoxe române transilvane.

Secțiunea teologică.

15 Iunie v. a. m. Pastorală și Liturgică (curs. III.) prof. Dr. E. Roșca, Enciclopedia și Metodologia științelor teologice (curs. I.) prof. A. Crăciunescu; d. a. Limba și literatura română (curs. I.) Dr. V. Stan, Contabilitatea (curs. III.) A. Bratu, Istoria bis. ortod. române (curs. III.) Dr. I. Lupaș.

16 Iunie: a. m. Dreptul canonic, Noțiuni de drept (cursul III.) prof. Dr. E. Roșca, Muzica vocală, (curs. III.) T. Popovici; d. a. Esegeza (curs. I.—II.) Dr. A. Crăciunescu.

17 Iunie: a. m. Istoria bisericească (curs. I.) Dr. A. Crăciunescu, Didactica (curs. II.) Dr. P. Șpan; d. a. Psihologia (curs. I.) Dr. P. Șpan, Economia (curs. III.) A. Cosciuc.

18 Iunie: a. m. Morala (curs. II.) Dr. N. Bălan, Archeologia biblică (curs. I.) Dr. A. Crăciunescu; d. a. Pedagogia (curs. III.) Dr. P. Șpan, Isagogia (curs. I.) Dr. A. Crăciunescu.

19 Iunie: a. m. Apologetica (c. I.) Dr. N. Bălan, Istoria bis. ortod. rom. (curs. II.) Dr. I. Lupaș; d. a. Catihetica (curs. III.) Dr. Nic. Bălan, Cântări bisericești (curs. III.) D. Cunțan.

20 Iunie: a. m. Dogmatica (c. II.) Dr. N. Bălan, Omiletica (curs. II. și III.) Dr. A. Crăciunescu.

Secțiunea pedagogică.

15 Iunie: a. m. Limba maghiară (curs. II.) Dr. V. Stan; d. a. Limba maghiară (curs. I.) N. Vătășan.

16 Iunie: a. m. Limba română (curs. I.) Dr. Vas. Stan, Limba română (curs. II.) A. Bratu; d. a. Zoologia (curs. II.) N. Vătășan.

17 Iunie: a. m. Psihologia (curs. I.) Dr. P. Șpan, Geografia (curs. II.) N. Vătășan; d. a. Geografia (curs. I.) N. Vătășan, Istoria universală (curs. II.) Dr. I. Lupaș.

18 Iunie: a. m. Psihologia (curs. II.) Dr. P. Șpan, Religiunea (curs. I.) Dr. V. Stan; d. a. Matematica (curs. I.) A. Bratu, Religiunea (curs. II.) N. Vătășan.

19 Iunie: Istoria universală (c. I.) Dr. I. Lupaș, Matematica (curs. II.) A. Bratu; d. a. Botanica (curs. I.) N. Vătășan.

20 Iunie: Conferință.

21 Iunie: Serviciu divin și încheierea festivă a anului școlar 1908/9.

22 Iunie. Estradarea testimoniuilor și absolutoriilor.

Din conferența corpului profesoral seminarial ținută în Nagyszeben (Sibiu) la 15/28 Maiu 1909.

Dela sate.

Două comune nimicite prin ghiață. Apel la inimile generoase.

Sercăița, 13 Iunie n.

În ziua de 12 Iunie n. anal curent între orele 12 din zi până la 1 oră p. m. în urma unei furtuni mari, amestecate cu gheață (peatră) până la mărirea ouălor de găină, toate sămănăturile de toamnă și primăvară ale comunei Sercăița și Bucium (comitatul Făgărașului) au fost nimicite, lăsând locuitorii acestor 2 comune într-o stare deplorabilă. O astfel de vreme nici că s'a mai auzit, dar decum văzut vreodată, nici de cei mai bătrâni oameni din sat.

Deodată cu furtuna a început să cadă peatră (gheață). Mei întâiu ca alunele și gradat, tot mai mare, până când a căzut de mărirea ouălor, nimicind tot ce i-a stat în cale. Holdele de toamnă și sămănăturile de primăvară s'au prefăcut toate fără excepție în pudră, amestecate fiind cu pământul, așa că în unele părți nici cu coasa nu se mai pot strânge ca nutreț pentru vite. După furtună hotarele comunei au rămas pustii, fără ca să se mai cunoască că au fost sămănături. Gheața a deslipit casele, a spart țigla de pe case, a rupt arbori și pomi, i-a despoiat de coaje, iar poamele fără deosebire le-a nimicit cu totul; iar cât despre sămănăturile și verdețurile de prin grădini nici nu se mai cunoaște că au existat vreodată. Cu un cuvânt nici poame, nici verdețuri, nici bucate n'au rămas. Pomii rămânând fără fruct și despoiați, comunele și grădinile apar ca în luna lui Februarie.

În urma aglomerației de peatră multă s'a pornit o vale imensă și păraună de gheață pe toate stradele. Prin curți gheața s'a adunat și ridicat la înălțime de un jumătate metru, așa că după furtună gheața a trebuit să se scoată cu lăptele afară. Iar ce e mai mult, abia au rămas ferestre înțegi la case, pătrunzând astfel gheața și prin case și umplând de apă și gheață casele. Trebuia să te ferești bine, ca să nu te lovească gheața și în casă. Multe din vitele mai mărunte de pe câmp au fost nimicite și duse de apă. Tot astfel au murit și o mulțime de gălile. Oamenii cari au fost pe câmp la săpă numai cu mari greutate au putut să-și scape viața. Iar copii mici de fașe erau aproape să se prăpădească în urma loviturilor celor neîndurate.

Ierburile de asemenea s'au nomolit și prăpădit cu totul. Cu un cuvânt a fost bătăia lui Dumnezeu pe aceste două comune.

Locuitorii comunelor sunt espui la o mulțime de suferințe și pierderi, căci își poate ori și cine închipui, că în timpul de azi, când existența traiului nu le este asigurată, nici de pe o zi pe alta, numai cu greu și cu pierderi materiale necalcabile pot să eșjurgă și să vadă roadele anului viitor.

Cu considerare deci la pierderile și pagubele ireparabile ce s'au cauzat în aceste 2 comune în urma evenimentului de sus, apelăm la eajutorul tuturor binevoitorilor creștini, rugându-i a contribui fiecărui cu ceva ajutor, ca astfel să putem exista și să putem pune bezi la susținerea a 2000 de suflete rămase fără hrană necesară și îngroapate pe timp de zeci de ani în haosul peirii.

Ajutoarele eventuale rog a se trimite primăriilor comunale din ambele comune, cari se vor cuita la timpul său pe cale ziaristică.

Rugând pentru sprijin pe orice om cu inimă de creștin, trimit de acum mulțămile mele în numele ambelor comune, tuturor sprijinitorilor și binevoitorilor.

Petru Bărbat
notar cerc.

Programa examenelor

dela gimnaziul gr. or. român din Brad și școala primară anexată acestuia pe anul școlar 1908/9.

In 15 Iunie st. v. d. m. dela 4—6 examen de gimnastică cu toate clasele gimnaziale.

In 16 Iunie st. v. d. m. dela 4 examen de cant cu toate clasele gimnaziale.

Dela 17—23 Iunie st. v. examene de promovare.

In 20 Iunie st. v. examene private scripturistice.

In 22 Iunie st. v. exsmene private verbale.

In 24 Iunie st. v. examene în clase primare adnaxate gimneziului cu des-părțământul 3 și 4.

In 25 Iunie st. v. Examenale publice: dela 8—9 în cl. I. Religia și Latina; dela 9—10 în cl. II. Română și maghiară; dela 10—11 în cl. III. Istoria și aritmetica și dela 11—12 în cl. IV. Germana și Istoria naturală.

In 28 Iunie st. v. Încheierea festivă a anului 1908/9.

Direcțiunea.

NOUȚĂȚI.

Crisă. Fostul ministru liberal de finanțe, *Lukács László*, a fost încredințat din partea Monarhului să între în pertractări cu conducătorii partidului kossuthist, pentru a ajunge cu ei la înțelegere cu privire la rezolvarea crizei. Se crede, că înțelegerea va urma în curând pe bazele următoare: kossuthiștii se primească puterea singuri, însă numai pentru a face la toamnă legea nouă electorală, iar celelalte să se lase în grija viitorului parlament compus pe baza legii noi electorale. Atât prim-ministrul *Wekerle*, cât și *Lukács László* vor merge în cursul săptămânii acesteia la Viena pentru a raporta M. Sale despre starea lucrurilor.

Procesul „Gazetei”. Senatul de acuză dela tribunalul din Mureș Ogorhei a respins recursul anunțat de Dr. A. Murășianu în contra orărdurii cercetării penale pentru agitare din cauza articolului: ce l-a scris d-sa în nrul de Crăciun (1908) al ziarului. Judecătorul instructor *Lazar M.* a citat, pentru a aduce în împlinire investigația, pe Dr. A. Murășianu la Mureș-Ogorhei pe astăzi Luni 21 Iunie.

Membri în comisiunea istorică. Ministrul de instrucțiune publică în România a numit membri în noua comisiune istorică pe dñii: I. Bogdan, D. Oacu și O. Densușianu, profesori universitari, și I. Giurescu, prof. la gimnaziul Cantemir.

Dela Seghedin. Fostul redactor dela „Lupta”, dl G. Stoica, condamnat la pedeapsă de un an și jumătate, va scăpa din temniță în primele zile din August. Dl Stoica a cerut reducerea obicinuită a pedepsei — reducere, care de obicei se în-cuviințează, — însă cererea domnului Stoica a fost refuzată până acum.

Congresul medicilor. Prezidentul comitetului român al medicilor, dl Dr. Toma Ionescu, a declarat mai multor ziaristi, că hotărârea luată de comitet este irevocabilă, și medicii români nu se vor duce la Budapesta.

Vienezele la facultatea de drepturi. O deputațiune a uniunii academice feminine din Viena s'a prezentat la ministrul de culte austriac, și i-a predat o petiție relativ la admiterea femeilor la facultatea de drept și la politehnică. Ministrul a răspuns, că va avea în vedere cererea deputațiunii.

Holera în Rusia. Epidemia este în creștere în capitala rusească, și în guvernământul Petersburgului. În capitală totalul bolnavilor este peste 100. Cazuri de moarte pe zi 8—10.

Avis. Din compozițiile mult regretatului C. Porumbescu, cari se credeau epuizate cu desăvârșire, se mai găsesc din ele unele în depositul bibliotecii diecesane din Arad.

Giron, cunoscut din aventura cu principesa moștenitoare a Saxoniei, a fost numit profesor la școala superioară de comerț din Bruxelles.

La cursurile de vară ce se vor ține la Valenii de Munte, va vorbi și distinsul orator dl *Delavrancea*.

În comitatul Timișului a cumpărat baronul român, dl G. Duca de Cadar, moșia de 1800 jugăre a deputatului Csepregby, cu prețul de un milion de coroane.

Shakleton, curajosul cercetător al polului sudic, a sosit la Londra, unde este primit cu mare însuflețire.

În München se va deschide în vara aceasta o expoziție de artă chineză și japoneză, sub prezidenția prințului Ruprecht, cunosător în ale artei din Asia răsăriteană.

A 15-a Însoțire de credit „Raiffeisen” în comitatul Sibiu. Primul din Alțina îmbucurătoare știre, că mulțămită hărniciei și drăgostei ce o poartă vrednicul paroh Ioan *Petrișor* din Alțina turmei sale, a alcătuit acolo cu conlucrarea secretarului Reun. agricole sibiene, a dlui Vic. Tordășianu, o Însoțire de credit sătească sistem „Raiffeisen”, a cărei firmă s'a înregistrat de tribunalul reg. din Sibiu. Însoțirea își începe zilele acestea lucrările. Dorim spor și isbândă.

Jubileul de cinci sute de ani dela înființare își serbează la 17 Iulie noua universitatea din Lipsca, care are, cum se știe, și un seminar, în care se predă limba română de către domnul profesor Dr. *Weigand*. Foștii studenți români dela această universitate, pregătesc un act comemorativ, care va fi semnat de toți, apoi înmănat rectorului, în ziua jubileului.

Din Sighișoara, se știe că reprezentanța orașului de acolo a luat hotărâre, ca înscripțiile stradelor, până acuma numai în limba germană, să fie scrise și în limba maghiară și cea română pentru viitor.

† Otto Barta, elev al școalei de ca-deți din Sibiu, cursul III, a decedat în mod subit Vineri, în etate de 18 ani și a fost înmormântat eri, Duminecă, la orele 3 d. a. cu paradă militară.

Mulțămită. Ana Nicola și Nicolae Comaniciu în loc de anunțuri de logodnă au dăruit 10 cor. „Reuniunii femeilor române din Gurariului”, pentru care faptă le aduc mulțămite sincere. Gurariu, 1909 Iunie n. 18. *Reveca Manta*, presidenta Reuniunii.

La concertul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” ce se va ține la Sâmbătă la 26 Iunie n. c. în sala mare dela „Gesellschaftshaus” va coopera și capela orăgenească din loc. Sedința literară a 4-a ce ar avea să se țină Joi, în 24 Iunie c, din cauza repetițiilor ce se urmează cu corul Reuniunii, se amână pe Joi în 1 Iulie n. c. ora 8 seara.

La fondul pentru înzestrarea fetelor sărace al „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu” au mai dăruit: Nicolae Dragomir, învățăcel măsar 40 bani; Dem. Caian, sodal pantofar 20 bani, Vincentiu Orăsan, paroh, Agârbici (Tarda), soția sa Aurelia n. Roșca și copiii lor: Valentin, Minerva, George și Cornel, în total 2 cor., Dr. Basiliu Preda, avocat, din prilejul căsătoriei fiicei sale adoptive Zorita Andreica (Câmpeni), cu nepotul său Ieronim Preda, corespondent comero. (Linz) 10 cor.

Stipendii. Prezidentul comisiunii economice comitatene din Sibiu, dl vice-comite Reissenberger, ne trimite spre publicare un concurs de stipendii pentru cei ce doresc a cerceta școala economică din Mediaș. Sunt a se distribui cu începutul anului școlar 1909/1910 trei stipendii de câte 600 coroane. Pot să obțină stipendiile acestea elevi (mai ales feciori de țărani), de pe teritoriul acestui comitat dacă au împlinit vârsta de 15 ani și au terminat cel puțin școala primară. Stipendiile votate se vor plăti în rate lunare, de către direcțiunea școlii economice din Mediaș. Petițiunile se adresează către: Comisiunea economică a comitatului Sibiu, și se înaintează vicecomitelui până cel mai târziu în 16 Iulie. Au să fie scrise de mână celor ce petiționează, și provăzute cu documentele necesare (atestat școlar, atestat comunal, certificat de moralitate și de sănătate corporală), — în cazul când e alăturat și atestat de paupertate, petiția e scutită de timbru. Alte informațiuni se dau la oficiul vicecomitelui.

Pentru industria din patrie o po-doabă „Andrenyi Sec”-ul, pentru că e de parte peste granițele țării cunoscut. El își și merită numele lămesco, căci gustul și mirosul lui e fără păreche. Curățenia și finețea lui dovedește mai bine, că autoritățile medicale îl recomandă reconvolescenților, pentru că să se întărească. Minunată o calitate o mulțămeste „Andrenyi Sec”-ul în prima linie fabricărei lui din cele mai fine sorte de struguri, apoi metodei de fabricare care se bazează pe cea mai bună metodă franceză probată.

Din Belgradul sârbesc se știe, că în zilele trecute s'a ținut la conac un consiliu de miniștri sub prezidenția regelui Petru, și s'a desbătut afacerea apanajului principilor sârbi. Guvernul a propus pentru prințul moștenitor Alexandru 240 mii franci pe an, pentru Gheorghe 160 mii iar pentru principesa Elena 24 de mii. În senzul aceste se va înainta către skupștină un proiect de lege.

Cărți și reviste.

Manual de teologia morală, de Dr. George Dragomir, profesor la institutul teologic din Caransebeș 167 pag. 8. Prețul 4 cor. Se află de vânzare la autor în Caransebeș și la librăria noastră arhidiecezană. Prin acest manual, — serie „Foaia Diecezană din Caransebeș”, — literatura teologică dela noi încreștează o nouă, bună, trebuincioasă și de mult dorită carte. Autorul își adună rodul muncii și sârguinții sale în volum, în nădejdea, că satisface unei ardente și mari trebuinți. Lipsa de manuale tipărite potrivit și prin urmare, și greutatea izvorâte din această lipsă pentru elevi la institutele noastre de teologie, o cunoaștem cu toți. Și tocmai de aceea cartea profesorului Dragomir va fi de sigur binevenită pentru elevii ca și pentru profesorii tuturor institutelor noastre teologice de azi. Pe o estindere de 167 pag., dsa ne dă în linii precize și scurte: Partea generală (p. 1—64) și specială (p. 65—167) a teologiei morale, înțocmită după moralistii de capetenie moderni ce-i avem ca Simar, Linsenmann, Prunner ș. a. germani, și Voitschki și Mironescu români. Singuraticile doctrine morale bazate pe textul s. Scripturi se espun limpede și clar, ceea ce face cartea plăcută și lesne de priceput pentru cetitori. Dorim ca acest manual să aducă foloasele dorite celor ce-l consultă.

B. P. Hasden, discours de recepțiune rostit de N. Gane cu răspuns de I. C. Negruzzi, ed. Ac. Rom., București 1909. 27 p. Prețul 1 leu.

Poporanismul în literatură, discours rostit de D. Zamfirescu, cu răspuns de T. Maiorescu, ed. Ac. Rom., Buc., 1909. 57 p. Prețul 1 leu.

Căntece, de-ale poporului, adunate de A. Vasiliu, însoțite de arii notate de Sofia Teodorescu, ed. Ac. Rom., Buc. 1909. Un vol. de 207 p. + XXXIV Prețul 5 lei.

Bibliografie rom. veche 1508—1830 de I. Birnu și N. Hodos. A apărut tom. II fasc. III. 1769—1784. Editura Academiei Române.

Fauna ihtiologică a României, de Dr. Gr. Antipa lucrare premiată, ed. Ac. Rom., Buc. 1909. Un vol. de 294 p. + 31 tabele în fototipie. Prețul 12 lei.

Letopisețul lui Azarie, de I. Bogdan, ed. Acad. Rom., cu 4 planșe. Buc., 1909. 158 p. Prețul 1 leu 60 bani.

Un proces de sacrilegiu la 1836 în Moldova, de R. Rosetti, ed. Acad. Rom., Buc. 1909. 47 p. Prețul 50 bani.

Catalogul manuscriptelor grecești, întocmit de C. Litzeia, ed. Ac. Rom., cu 15 stampe facsimile, Buc. 1909. 564 pag. Prețul 12 lei.

Problemele turbării, de prof. Dr. V. Babeș, ed. Ac. Rom. Buc. 1905. 14 p. Prețul 20 bani.

Biserica ort. română, revistă ecle-siastică, a apărut nr. 2 pe Mai 1909 cu materiile următoare: Deschiderea Sf. Sinod. Acte oficiale. Carte Pastorală. Continuarea la explicarea Psalmului 50. Asupra sinodului eparhial ori metropolitan. Datorile omului către sine însuși. O carte folositoare. Patriarh. lui Crisostom. Serbarea la sem. central. Modif. legii sf. sinod. Localul său. Conferențe preoțești. Mișcarea în pers. clerical. Donațiuni. — Abonamentul pe an 12 lei în străinătate. A se trimite la: Tipografia Cărilor Bisericești în București.

Oficială.

Oficiile protopopești sunt îndatorate a trimite cât mai în grabă discurile la fondul de pensii pe anul curent; iară parohii a se convinge, dacă în tot locul e solvit premiul de asigurare a edificiilor bisericicești.

Nr. 614/1909

[183] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr. or. din Bobohalma, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cor. 600 din repartitie.

Învățătorul ales va instrua elevii și în cântările bisericești, va conduce și școala de repetiție.

Cuincuenalele se compusă începând dela alegere numai după 5 ani de serviciu neîntrerup la această școală.

Concurenții au a-și așterne cererile instruite conform legii în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial (u. p. Küllövár.) în termenul indicat mai sus.

Concurenții au să se prezinte în comună în vre-o Duminecă spre a se cunoaște cu poporul și a cânta în biserică.

Cetateadebaltă, 25 Aprilie 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului „Tárnava” în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Todoran
protopresb.

Szebenvármegye aliszánja'ól.

Szám: 5997/1909. I.

[182] 1—1

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegye árvaszékénél II. szolgai állás rendszeresítettén, ezen hivatal-szolgai állásra, mely 600 K. évi fizetéssel, 320 K. lakpénzzel és 94 K. 73 fl. ruházatlányal van javadalmezva, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívatnak mindszok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket 1909. évi július hó 26-ig hozzámnál is inkább terjesszék be, mivel később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben, 1909 június hó 16. án.

Reisenberger
alispán.

Nr. 314—1909.

[175] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școalele din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupșa se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Ocolişul-mare, salar 600 coroane, cuartir și lemne, grădină în natură ori relut de 20 cor.

La casă învățătorul va înființa cor bisericesc cu adulții se va împărtași de remunerație deosebită pentru cor, ce o va vota comitetul în proporție cu prestațiunile corului.

2. Orești, salar dela popor 300 cor., locuință în natură, 20 cor. relut de grădină și 10 cor. pentru lemnele de foc. Restul se întregeste dela stat.

3. Poșaga-de-jos, salar 600 coroane, cuartir în natură, 1/4 jug. grădină ori 20 cor. banii și 8 m. cub. lemne de foc.

4. Valea Geogelului, salar 600 cor., locuință și grădină în natură.

Salarele și cuincuenalele dela posturile din Orești, Poșaga-de-jos și Valea Geogelului până la sumele pretinse de art de lege XXVII. din 1907 se întregesc dela stat după definitivare și resp. recunoașterea celor aleși și din partea statului, iar salarul fund. de 1000 cor. din Ocolişul-mare se asigură din mijloacele bis. din 1 Iulie 1910 încolo, asemenea cuincuenalele după 5 ani dela ocuparea postului definitiv.

Competenții ori la care din aceste posturi de învățători sunt datori a cerceta sf. biserică, a cânta în cor cu elevii de școală și a provedea învățământul și în școala de repetiție.

E de dorit a fi petenții buni cântăreți.

Concursurile înzestrate cu documentele de lipsă (§. 61 din regulam. școl.) și alte acte recomandatoare sunt a se înainta subscrisului oficiu protopopesic în termenul deschis, având concurenții a se prezenta înainte de alegere și în comuna pentru care au suplicat, spre a cânta în biserică și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia, 26 Maiu 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Lupșa în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 289/1909 of. ppresb. [180] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Plopiș, devenită vacantă prin alegerea parohului Alexandru Ciocăș de capelan în Cărbunar, prin aceasta să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Redactor responsabil Teodor V. Păcșian.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruș.

Concurenții vor înainta cererile, instruite conform prescrișilor legii, subsemnatului oficiu în termiaul anunțat. În acest timp conform dispoșițiilor regulamntare se pot prezenta în parohie pentru de a cânta în biserică ori a celebra și cuvânta.

Lăpușul unguresc, 30 Maiu, 1909.

Oficiul protopopesic al tractului gr.-or. român Cetatea de piatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 24/1909.

[179] 2—3

Publicare de licitație.

Zidirea bisericeii din filia Popesci să va da în întreprindere Duminecă în 14/27 Iunie a. c. la 11 oare s. m. la fața locului pe cale de licitație minuendă.

Prețul strigării e satorit în suma de 10.000 cor. și reflectanții au să depună înainte de licitație ca vadiu 1000 cor. în numărul sau hârtii de valoare.

Planul și preliminarul de spese să pot vedea la oficiul parohial gr. ort. rom. din Chergheș (Kerges) tractul Devei.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a da întreprinderea la celce va oferi mai bune garanții fără privire la suma oferită

Popesci, la 31 Maiu 1909 e. v.

Alesandru Petreu

Nogița George

par. și preș al com. par.

epitrop I.

Nogicza Iordan

epitrop II.

Nr. 377/909.

[178] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din parohiile mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Borgo-Mijloceni (al II-lea post de nou instituit) cu salar fundamental de 1000 cor., anuit 800 cor. din cassa bisericească și 200 cor. întregire dela stat. Quinquenalele sunt deja asigurate dela stat. Cuartir, lemne de foc și grădină.

2. Blășfalăul-inferior cu salar de 600 cor. încasat prin repartitie dela popor. Cuartir, lemne de foc și grădină.

3. Blășfalăul superior cu salar de 600 cor. încasat prin repartitie dela popor. Cuartir, lemne de foc și grădină.

Cu 1 Septembrie a anului 1910 și salariile împreunate cu posturile de sub 2 și 3 se vor întregi la 1000 cor., parte din mijloacele proprii, parte cu ajutor dela stat. Cei aleși se îndatorează a instrui în școala de repetiție a conduce școala de pomărit, a cânta în Dumineci și sărbători cu elevii la sf. liturgie, a înființa coruri bisericești și a instrua în școalele de adulți.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs instruite cu documentele reccurate în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial și înainte de alegere să se prezente poporului în biserică spre a-și arăta aptitudinea în cântări.

Blășfalăul-de-sus, în 28 Maiu 1909.

Oficiul protopresbiteratului ortodox român al Bistriței în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Bălan
adm. ppresb.

Nr. 206/1909.

[177] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea în mod definitiv a postului vacant de învățător la școala confesională gr. ort. română din Ilia, să escrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 1000 cor. — una miă cor. — salar fundamental solvibil anticipativ în rate lunare, eventual trei lunare din cassa bisericeii, cuartir corespunzător în localul școlai, grădină eventual 1 ecuivalen de 20 cor. și 16 m. lemne, din cari este a se încălzi și sala de învățământ.

Dela învățătorul care va fi ales la acest post să care ca să propună și Religiuinea în școală să fie cântăreț bun, obligat fiind să presteze și servițiile de cantor în una din strane în Dumineci și sărbători și să instrueze și conducă un cor vocal bisericesc.

Cuincuenalele i să compută începând dela alegere numai după 5 ani de serviciu neîntrerup la această școală.

Concurenții la acest post au ași așterne cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat, îndatoreți fiind a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântări

Ilia, la 28 Maiu 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. ort. al Iliei, în conțelegere cu comitetul parohial.

George Oprea
protopresb.

Iosif Neskudla, Olmütz

fabrică de stofe bisericești, paramente recuisite de metal și prapore.

Recomandă: **Feloane, ornate pentru Diaconi, Patrafire, Prapore, Steaguri pentru societăți, Balda-chine etc.** confecționate exact după ritul gr.-ortodox, apoi **Potire, Cruci, Cădelnițe, Candile, Discuri, Stea, Copie, Lingurițe** și a predat pentru orice comande

reprezentanța sa

Librăriei arhidiecezane, Sibiiu,

de unde obiectele sus numite se pot procura cu prețuri de fabrică afară din cale moderate; tot la Librăria arhidiecezană

(103) 11—52 se execută și încassările numitei firme.

Au apărut:

Compoziții românești de Tib. Brediceanu.

Doine și cântece.

(Voce și piano.)

CAIETUL I.

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puil cucului.
Bădișor depărtitor.
Spune mândr' adevărat.
Vai, bădiță, dragi ne-avem.
Cine m'aude cântând.
Bade, zău, o fi păcat.
Bagă, Doamne, luna 'n nor.

CAIETUL II.

Știi tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit ca mine nu-i.
După ochi ca murele.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducesc.
Trageți voi boii
Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești.

(Piano solo.)

CAIETUL I.

Lugojana.
Măzărica.
Ardeleana (ca în Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora.
Ardeleana (ca în Banat) II.

CAIETUL II.

Ardeleana (ca în Banat) III.
Ardeleana II.
Pe picior II.
Tarina.
Învărtita I.
De doi.
Ardeleana III.
Brău II.

CAIETUL III.

Brău III.
Hategana.
Ardeleana (ca în Banat) IV.
Învărtita II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeana) IV.
Ardeleana (ca în Banat) V.
Brău IV.

Prețul unui caiet: cor. 4—
fr. 5—

De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general:

Librăria arhidiecezană Sibiiu (Nagyszeben).

În atențiunea bibliotecelor parohiale.

Dela Librăria arhidiecezană se pot procura următoarele cărți cu prețuri reduse:

	în loc de	numai		în loc de	numai
Adam, Sybaris, roman	3—	2 30	Bolintineanu, Viața lui		
Aforisme, cugetări și reflexiuni	—50	—40	Cuza Vodă	1 50	1—
Alexandrii, Poezii	4—	3 30	Ist. pedagog.	3—	2 80
„ Ovidiu teatru	1 50	1 20	Bour, Cuvinte din inimă	2—	1 70
Amante Bruto, Ovidiu în exil	2—	1 70	Braborescu, Din romanul unei vieți	1—	—75
Berariu Făt frumos teatru	1—	—80	Ch. A. Can-tacuzino	1—	—80
Bianu, Cultura și lit. rom.	—50	—45	Broștean, Ist. imp. Traian	7—	5 50
Bălănescu, Scrieri, conferințe, discursuri	5—	4 25	Bulc, Amintiri din Grecia	1 20	—96
Basilescu, Morăreasa și coregidorul	—50	—40	Schițe din Italia	1—	1 70
Barbu, Isus Cristos	2 50	2—	Căir, Ca fulgerul la vânt, novele	3—	2 50
Bistrițeanu, Cuib de Șoimi, teatru	1 50	—80	„ Urmașii Romei	3—	2 50
Bogdan, Luptele Românilor cu Turcii	2—	1 80	Candrea, Poreclele la Români	1—	—80
„ Rom. și Bulg.	1 50	1 30	Cantilli, Aripa de vis, poezii	2—	1 70
„ Ins. stud. slave ptu Rom.	1—	—80	Carageale, Note și schițe Charles I-er der Roum.	1 50	1 20
„ Vlad Tepeș	2 50	2 10	Chitul, O fată de Tarabostos I/II a	1 50	1 35
„ „ legat	3—	2 60	Cionca, Prakt. rom. Grammatik	2 50	1 40
„ Doc. și reg. priv. la relațiile țării Rom. cu Brașovul și Uog. în sec. 15 și 16	6—	4 60	Cioran, Călătoriile patr. Macarie	3—	2 40
„ Istoria Românilor	4—	3 40	Conan Doyle, Duett	1 60	1 30
Borgovan, Ionel	2—	1 60	Carmen Sylva, În luncă Constantinidi, Din vremuri triste	1—	—75
			Coppé, Pentru sceptu	3—	2—

Editura și tiparal tipografeii arhidiecezane.